

Kapitel 3

Tunga regndroppar studsade mot betongplattan medan de taxade mot gaten. På terminalens flammiga fasad rann smutsen likt tårar under de svarta bokstäver som kungjorde destinationen. *Baile Átha Cliath*. Dublin, Irland. Alex var där för en tre veckor lång internutbildning.

Från balkongen på femte våningen intill Dún Laoghaire's västra pir var utsikten vidunderlig. Ett pärlband av stadsljus ramade in Dublinvikens böljor, fiskebåtar gungade i skymningen. Siluetten av ett kantigt och gapande monster tornade upp bortom piren, Stenas katamaran från Holyhead var på väg in i hamnen.

Howth, med sina gräsklädda kullar, skönjdes vagt genom det bleka diset långt därborta på andra sidan av den hästskoformade bukten. Längs den regnvåta gatan nedanför sträckte sig ett promenadstråk med upplysta palmer som susade i den svaga vinden, hela vägen ner mot Sandycove och James Joyce Tower. Golfströmmen skapade ett milt aprilväder.

En av kollegorna skulle sluta innan han var tillbaka, och när Alex ringde för en sista pratstund och några lyckönskningar fick han veta att det smusslats med löneförhöjningar. Chefer hade smugit in på anställdas rum, precis rätt människor hade varit oförskämt nöjda efteråt. Kollegan kände till rutinerna och var helt övertygad om att det måste handlat om pengar från förra årets lönepott. Några andra fanns inte, påstod han.

Idén om de utökade anställningskontrakten hade skrotats. Att pressa folk att underteckna avtal som förbjöd dem att säga upp sig visade sig fungera dåligt i

praktiken. Juristerna hade invänt. I ett sista försök att behålla personal hade man valt att sticka till dem deras egna pengar, men inte förrän alla andra medel var uttömda.

Alex hamrade ner ett korthugget memo på det interna nätverket, skrev att han hört att de höjt lönerna därhemma *med pengar ur förra årets lönepott* och avslutade med att fråga om höjningen för hans egen del, innan han skickade det till chefen. Att det skulle ta hus i helvete visste han, men kunde aldrig ana till vilken grad.

Hans chef besvarade aldrig memot, ledningsgruppen undvek honom. Eritreanen, som Alex umgicks med lite mer än de andra, satt ensam i fikarummet. Han var närmast askgrå i ansiktet och iakttog Alex med otippad misstänksamhet när de sågs för första gången på flera veckor.

Han berättade att de andra i arbetsgruppen uppträtt märkligt, med början strax efter att Alex åkt i väg. Till synes helt utan anledning hade allihop börjat prata över huvudet på honom, som på ett givet kommando. Allt han sagt hade viftats bort och slätats över, han hade förlöjlighats och hånats. Blickar av samförstånd hade utväxlats och information nödvändig för att sköta jobbet hade inte nått honom. När han bett chefen att göra någonting åt det var det han själv som misstänkliggjorts.

Chefen hade antytt kommunikationssvårigheter, sagt att det kunde bli problematiskt för honom vid de kommande löneförhandlingarna om han inte blev bättre på att samarbeta, samt påmint honom om att det ju faktiskt var hans första jobb efter examen och därmed hans första referenser.

Det högg till i magtrakten, tankarna grumlade sig. Oavsett hur osannolikt det än var att en invandrare från Eritrea skulle ha ingående kunskap om lönesättningsprocesser i svenska storföretag, hade deras gemensamma chef utgått från just det. Han var tvungen att agera, för sitt eget samvetes skull om inte annat.

Rummet var indelat i två sektioner med ett något överdimensionerat skrivbord samt en liten besöksavdelning bestående av ett lågt bord av rökfärgat glas och kromad metall och två enkla stolar. Den del av det vinkelformade skrivbordet som vette mot besökarna var ren från papper, på den andra lite smalare delen stod en tjock datorskärm av CRT-modell omgiven av högar med osorterade papper och böcker.

Mitt i all röran låg en pärm uppslagen, med en kopia av hans gamla ansökningsbrev. Namnteckningen var det första han såg när han klev in på kontoret, ett billigt psykologiskt trick avsett att stressa honom. HR var alltså inblandat. Han stängde den inglasade dörren bakom sig. Chefen pekade ut en stol åt honom och greppade själv den andra, flyttade den en bit bort och satte sig jämte dörren så att han inte längre syntes utifrån.

Alla som passerade såg honom tydligt, medan hans chef satt dold. En väl avancerad och listig strategi för en nybliven chef, i synnerhet denne. Han hade drillats inför mötet, Alex var uppenbarligen inget litet hot för arbetsgivaren.

Högröd i ansiktet av ilska och med uppsvällda halsvener som anades alldeles i ovankanten av den vita polokragen sa han att han läst memot, men att han *tyvärr* inte kunde höja lönen eftersom han inte sett honom prestera något som skulle kunna motivera det. Den ironiska twisten var löjligt överdriven.

”Du kan inte räkna med vare sig löneförhöjning eller avancemang innan du presterat på den här nivån.”

Alex chef log snett mot sin mindre rutinerade adept, tycktes orubbligt självsäker och lät allt annat än ledsen.

"Jag kan åtminstone planera, även om jag knappt får några arbetsuppgifter värda namnet. Dessutom är här ett jävla kaos, utan fungerande verktyg", sade Alex.

"Din planeringsförmåga är det inget fel på, men du saknar känsla för finliret", sade chefen som lutade sig framåt med huvudet lite nedlåtande på sned.

Han höjde ögonbrynen i spelad förvåning innan han började prata, tillgjort och len i truten.

"Du förstår, jag vet inte riktigt vad jag har dig. Jag litar inte på dig. Dessutom är det på det viset att om jag skulle kräva högre löner för mina anställda skulle jag stöta mig med fel personer, och göra mig själv omöjlig."

Alex kände av ett lätt illamående.

"Om jag får uppgifter jag är överkvalificerad för är det väl lika bra att jag söker mig härifrån."

Små ryckningar av ilska anades i chefs ansikte, Alex kunde svära på att han hörde en kobra väsa.

"Jag vill helt klart ha dig kvar. Helt klart."

Det teatraliska samtalet gick bara inte att släppa, aldrig tidigare hade han sett en människas pupiller krympa till sin minsta storlek framför sina egna ögon.

Finliret... fin l i r e t... fin-liret... fin-li-ret???

Han upprepade det där ordet, lät det rulla på tungan och härmade chefs uttal tyst för sig själv. Det var något märkligt med både ordvalet och uttalet, blicken var någon annanstans. Att de ville bli av med honom var givet. Det fick bara inte se ut som att han valde att gå frivilligt, absolut inte med bibehållen trovärdighet. Han kunde inte begripa *varför* ledningen var rädda för just *honom*. Vad var det som inte tålde dagens

ljus, som till varje pris skulle sopas undan. Fifflet med lönepotten kunde omöjligt vara hela svaret.

Eritreanen började som systemtestare på det Edot-bolag som utvecklade de centrala delarna av växelsystemet, ryggraden som gjorde att SRE och alla andra delsystem kunde kommunicera med varandra. Deras gemensamme chef hade inte vågat annat än att ge honom bra referenser efter sitt grova klavertramp. Det skulle knappast gå lika smort för Alex.

En månad senare sökte han själv jobb på samma ställe. När han ringde lät det som att han stod ganska långt ner på listan, bemötandet var närmast fientligt. Först när han nämnde att han kände den nyanställde Eritreanen lättade stämningen.

Alex chef hade precis gått på semester, en annan av sektionscheferna skulle vikariera. Vikarien ställde upp som referens och skulle bara säga sådant som var till hans fördel försäkrade hon, mot löfte att Alex utan dröjsmål vidarebefordrade ett eventuellt positivt besked *så att företaget snabbt kunde kalla in en ersättare*, vilket var både förvånande sagt och obegripligt då han vid det här laget uteslutande satt med perifera uppgifter.

Den nytillsatte marknadschefen för den verksamhet som producerade ett lagstadgat delsystem till telefonväxeln och som en gång anställt Alex frågade, liksom i förbifarten, om han fått jobbet han sökt. Alex slog ut med armarna och undvek medvetet att berätta att allt var klart och att han strax skulle åka i väg för att skriva på kontraktet.

Ett par timmar senare firade han sin nya anställning med pizza och öl. När hans vikarierande chef morgonen därpå fick reda på att han fått jobbet, var reaktionen

spänd. När hon fick klart för sig att kontraktet redan var skrivet höll hon på att svimma.

"Jag hade det på känn, du har sugit på den här karamellen länge."

Chefen lät trött och såg nedslagen ut, trots att det var första arbetsdagen efter semestern.

"Ett litet, men dock avancemang således", sa Alex med illa dold förtjusning.

Chefen fnös föraktfullt.

"Du har bestämt dig förstår jag. Folk säger upp sig mitt i projekten, men det är väl bara att bita ihop och kämpa vidare."

"Det kan ju inte jag göra mycket åt, marknadskrafter du vet. Ett långskott som gick in kan man säga", svarade Alex som inte förstod meningen med att tjafsa om något som redan var avgjort.

Kanske lade han till det där sista för att gjuta olja på vågorna, effekten blev hursomhelst den omvända. Någonting i det han sade provocerade chefen, som for upp och hävde sig över skrivbordet som nästan välte. Han naglade honom med blicken.

"Jag känner folk som jobbar där. Det är bra med kontakter", pressade han fram mellan hårt sammanbitna tandrader.

"Var du rädd om dina kontakter, jag slutar för att jag får intressantare arbetsuppgifter och bättre lön", sade Alex som mycket väl visste att löneförhöjningar vid övergångar inom koncernen egentligen var otillåtna.

"Och en bättre chef", lade han till.

"Det finns metoder..."

Alex ryckte på axlarna, och igen när hans chef frågade honom om han uppfattat något konstigt med något av de här projekten som bedrivits på företaget.

"Jag har ju inte jobbat här så länge så jag vet inte hur projekten brukar bedrivas", svarade Alex.

Chefen sköt fram pannan ytterligare någon centimeter, plirade och fortsatte irriterat och i ett märkligt långsamt tempo, som för att inpränta varje enskild stavelse.

"Jag tänker på funktionaliteten i Falcon-projektet, det är inget du tycker är konstigt med den? Det är ju ett projekt som skiljer sig lite från dem som vi tidigare bedrivit här", sade han.

"Jag vet ju inte vilken funktionalitet ni brukar leverera", svarade Alex medan han reste sig ur stolen som för att markera att samtalet var avslutat.

"Det är inget du tycker är konstigt, inget alls?"

Alex hejdade sig över den försåtliga tonen och stelnade till över speglingen i glasdörren. Ett lömskt grin och två smala streck till ögon.

Chefen kom förbi ungefär samtidigt som de sista luntorna åkte ner i sekretesscontainern. Tonen hade svängt hundraåttio grader och var plötsligt kusligt lättsam när han önskade honom lycka till. Att prata med HR behövde Alex inte tänka på, vilket han ändå inte tänkt göra.

Ute i foajén, alldeles invid kaffeautomaten, tajmade avdelningschefen och områdeschefen sina ankomster från varsitt håll. De ställde sig tätt bakom Alex som kastade ett öga mot den överordnade av de bägge, som då vände sig mot sin underställd chef.

"Jag litar på att du gör vad som krävs."

Avdelningschefen sträckte sig i stram givakt och nickade resolut.

På vägen ut sprang han på marknadschefen och dennes ende underställde, Mats. Den senare betygade att han tidigare jobbat på Alex nya arbetsplats, och att många där var så insnöade i sina teoretiska resonemang att de fullständigt tappat kontakten med verkligheten.

”En kille vi jobbade med var så snurrig att vi var tvungna att leda honom till stationen. Synd, för han var jätkligt duktig. En annan kom det några i vita rockar och hämtade.”

Marknadschefen föreföll mer konfunderad än någonting annat. Alex skakade på huvudet och gick utan att se sig om.
